

Ольга КОЗАЧОК. НИЖНЄ ПОДУНАВ'Я В ПОЛІТИЦІ ВІЗАНТІЇ ТА ГАЛИЦЬКОГО КНЯЗІВСТВА У XII СТОЛІТТІ

Розглянуто особливості організації влади Візантії в Нижньому Подунав'ї та поширення політичного й економічного впливу галицьких князів у регіоні за період від падіння Першого Болгарського царства до відновлення Другого Болгарського царства. Зроблено висновки, що влада обох держав над Нижнім Подунав'ям була нестабільною, що зумовлювали внутріполітичні кризи та зовнішні небезпеки. Галицьке князівство фактично мало виконувати функцію Болгарії, яка до того була бар'єром проти рейдів кочовиків у північні межі Візантійської імперії.

Ключові слова: Візантійська імперія, Нижнє Подунав'я, південний кордон Галицького князівства.

Ольга КОЗАЧОК. НИЖНЕЕ ПОДУНАВЬЕ В ПОЛИТИКЕ ВИЗАНТИИ И ГАЛИЦКОГО КНЯЖЕСТВА В XII ВЕКЕ

Рассмотрены особенности организации власти Византии в Нижнем Подунавье и распространения политического и экономического влияния галицких князей в регионе за период от падения Первого Болгарского царства к восстановлению Второго Болгарского царства. Сделаны выводы, что власть обоих государств над Нижним Подунавьем была нестабильной, что было обусловлено внутривосточными кризисами и внешними опасностями. Галицкое княжество, фактически, должно было выполнять функцию Болгарии, которая до этого была барьером против рейдов кочевников в северные пределы Византийской империи.

Ключевые слова: Византийская империя, Нижнее Подунавье, южная граница Галицкого княжества.

Olga KOZACHOK. Lower Danube region in politics of Byzantium and Principality of Halych in the 12th century

The features of the governance of Byzantium on the Lower Danube and the spread of the political and economic influence in the region of the Galician princes for the period from the decline of the First Bulgarian Tsardom to the restoration of the Second Bulgarian Tsardom are considered in the article. The conclusions are drawn that the power of both countries on the Lower Danube was unstable, due to inter-political crises and external dangers. In effect, Galician Principality had to perform the functions of Bulgaria, which had been a barrier against the raids of nomads in the northern borders of the Byzantine Empire before.

Keywords: the Byzantine Empire, the Lower Danube, the Southern Border of the Galician Principality.

Леонід ТИМОШЕНКО. КИЇВСЬКИЙ МИТРОПОЛИТ МИХАЙЛО РАГОЗА ТА ЦЕРКОВНІ БРАТСТВА ЛЬВІВСЬКОЇ СПАРХІЇ: ПОРОЗУМІННЯ І КОНФЛІКТ

На великому історіографічному та джерельному матеріалі досліджено феномен зв'язків митрополита Михайла Рагози з Львівською єпархією, а також його прихильність до братського руху регіону. З'ясовано, що перший спеціальний декрет, яким М. Рагоза благословив нову мирянську організацію, – його грамота 20 червня 1590 р., видана на соборі в Бересті для церковного братства в Рогатині. Висвітлено зміну загальної пара-

дигми стосунків “митрополит – львівські братства – єпископ”, що відбулася приблизно за рік до проголошення унії.

Ключові слова: Київська митрополія, Львівська єпархія, церковні братства, конфлікти, Берестейська унія.

Леонид ТИМОШЕНКО. Киевский митрополит Михаил Рагоза и церковные братства Львовской епархии: взаимопонимание и конфликт

На большом историографическом и источниковом материале исследуется феномен связей митрополита Михаила Рагозы со Львовской епархией, также его благосклонность к братскому движению в регионе. Определено, что первым специальным декретом, которым М. Рагоза благословил новую мирянскую организацию, является его грамота 20 июня 1590 р., изданная на соборе в Бресте для церковного братства в Рогатине. Рассмотренная проблема является важной составной частью общего большого исследовательского пространства, который составляет контекст истории Брестской унии. Изменение общей парадигмы отношений “митрополит – львовские братства – епископ” состоялось приблизительно за год до провозглашения унии.

Ключевые слова: Киевская митрополія, Львовская епархія, церковные братства, конфликты, Брестская уния.

Leonid TYMOSHENKO. Kyiv Metropolitan Myhailo Rahoza and Church Brotherhoods of Lviv Eparchy: Understanding and Conflikt

The phenomenon of Metropolitan Myhailo Rahoza's relation with Lviv Eparchy as well as his favour to brotherhood activities is studied in this article based on a great amount of historiographic documents. It is found out that the first special Decree by which Rahoza, blessed a new layman organization was his charter on June 20, 1590, edited at Berest Synod for Rohatyn Church Brotherhood. The considered problem is an essential constituent of the researched area that makes up the context of Berestey Union. The change of the general paradigm of the relations “Metropolitan – Lviv Brotherhood – Bishop” took place approximately a Year before the Union declaration.

Keywords: Kyiv Metropoly, Lviv Eparchy, church brotherhoods, conflicts, Berestey Union.

Володимир АЛЕКСАНДРОВИЧ. Львівський осередок українських малярів другої половини XVII століття

Пропонується комплекс письмових відомостей про особовий склад професійного середовища львівських українських художників другої половини XVII ст., документально засвідчені аспекти їхньої професійної діяльності, взаємозв'язків і внутрішнього життя.

Ключові слова: Львів, львівське середовище українських художників другої половини XVII ст., художники, живопис, середовище художників.

Владимир АЛЕКСАНДРОВИЧ. Львовская среда украинских художников второй половины XVII века

Предлагается комплекс письменных сведений о персональном составе профессиональной среды львовских украинских художников второй половины XVII в., документально засвидетельствованны аспекты их профессиональной активности, взаимосвязей и внутренней жизни.

Ключевые слова: Львов, львовская среда украинских художников второй половины XVII в., художники, живопись, среда художников.

Volodymyr ALEKSANDROVYCH. Lviv center of Ukrainian painters in the second half of 17th century

The complex of sources information about personal staff of professional environment of Lviv Ukrainian painters in the second half of 17th century is proposed; the aspects of their professional activity, interconnections and inner life are documented.

Keywords: Lviv, Lviv center of Ukrainian painters of the second half of 17th century, painters, art, painting environment.

Юлія ШУСТОВА. Образ ансамблю Успенської церкви у виданнях друкарні львівського Ставропігійського братства XVII–XVIII століть

Досліджено зображення ансамблю львівської Успенської церкви у виданнях друкарні Львівського ставропігійного братства XVII–XVIII ст. Встановлено, що в кирилических стародруках XVII–XVIII ст. наявні дев'ять гравюр із його зображенням, які виготовлялися для видань друкарні Львівського братства, а одне було опубліковано в Унівському виданні. Виявлено гравюри з зображенням дзвіниці Корнякта й Успенської церкви, а також супутні їм письмові джерела, які є важливими джерелами для вивчення архітектури міста Львова та її сприйняття сучасниками протягом двох століть.

Ключові слова: Львівське ставропігійське братство, львівська Успенська церква, дзвіниця Корнякта, гравюра.

Юлія ШУСТОВА. Образ ансамбля Успенской церкви в изданиях типографии Львовского Ставропигийского братства XVII–XVIII веков

Исследованы изображения ансамбля львовской Успенской церкви в изданиях типографии Львовского ставропигиального братства XVII–XVIII вв. Установлено, что в кириллических стародруках XVII–XVIII вв. есть девять гравюр с его изображением, которые изготавливались для изданий типографии Львовского братства, а одно было опубликовано в Уневском издании. Вывявлено гравюры с изображением колокольни Корнякта и Успенской церкви, а также сопутствующие им письменные источники, которые являются важными источниками для изучения архитектуры города Львова и его восприятия современниками в течении двух веков.

Ключевые слова: Львовское Ставропигиальное братство, львовская Успенская церковь, колокольня Корнякта, гравюра.

Julia SHUSTOVA. The image of the ensemble of the Assumption Church in editions of printing house of Lviv Stauropegion Brotherhood in the 17th – 18th centuries.

The image of the ensemble of the Assumption Church in editions of printing house of Lviv Stauropegion Brotherhood in the 17th – 18th centuries is researched. It is established that in Cyrillic early printed books of the 17th – 18th centuries are available nine engravings with its picture, which was made for publications of Lviv Brotherhood printing house and one was published in the edition of Univ. Engravings with a picture of the Korniakta belfry and Assumption Church, and accompanying written sources, which are important sources for the study of architecture of Lviv and for its perception by contemporaries for two centuries are revealed.

Keywords: Lviv Stauropegial Brotherhood, Lviv Assumption Church, Korniakta belfry, engraving.

Богдан ЛАЗОРАК. Львівське церковне братство Різдва Пресвятої Богородиці “На Тарнавіці” в світлі маловідомих і нововіднайдених джерельних свідчень XVII–XVIII століття

Проаналізовано історіографічні версії розвитку церкви та старшого братства Різдва Пресвятої Богородиці “На Тарнавіці” у м. Львові. Для з’ясування дефініції титулу “Св. Варвара”, яким іменували церкву й молодше сестринське братство, а також для визначення особливостей інституційного розвитку братств мирян, які діяли при ній в XVII–XVIII ст., докладно досліджено статут братства Різдва Пресвятої Богородиці 1674 р., інвентарну документацію братської церкви (1674, 1743 та 1777), акт генеральної візитації 1743 р. і численні акти духовного єпископського консисторського суду у Львові 1674–1772 рр.

Ключові слова: церковне братство, школа, статут, бакалавр, Львівсько-Галицько-Кам’янецька єпархія.

Богдан ЛАЗОРАК. Львовское церковное братство Рождества Пресвятой Богородицы “На Тарнавке” в свете малоизвестных и новоизведенных источников сведений XVII–XVIII века

Проанализированы историографические версии развития церкви и старшего братства Рождества Пресвятой Богородицы “На Тарнавке” в г. Львове. Для выяснения дефиниции титула “Св. Варвара”, которым именовали церковь и младшее сестринское братство, а также для определения особенностей институционального развития братств мирян, которые действовали при ней в XVII–XVIII вв., подробно исследованы устав братства Рождества Пресвятой Богородицы 1674 г., инвентарная документация братской церкви (1674, 1743 и 1777 гг.), акт генеральной визитации 1743 г. и многочисленные акты духовного епископского консисторского суда во Львове 1674–1772 гг.

Ключевые слова: церковное братство, школа, устав, бакалавр, Львовско-Галицко-Каменецкая епархия.

Bohdan LAZORAK. The church fraternity of the nativity of the Blessed Virgin Mary “On Tarnavtsi” in the Light of the little known and new founded source Statements in XVII–XVIII centuries.

The historiographic version of the development of the church and the senior fraternity of the Nativity of the Blessed Virgin Mary “On Tarnavtsi” are analyzed in the article. To clarify the definition of the title “Saint Barbara” how the church and junior fraternity were called and to identify the features of the institutional development of lay brotherhoods, which were acting at the church in 17th–18th c., the statute of the fraternity of the Nativity of the Blessed Virgin Mary in 1674, the inventory documentation of the fraternity church (1674, 1743 and 1777), an act of the general visitation in 1743 and numerous acts of the Spiritual Episcopal Consistory court in Lviv in 1674–1772 are analysed in detail.

Keywords: church fraternity, school, charter, bachelor, Lviv-Galicia-Kamyanets diocese.

Ігор РАЙКІВСЬКИЙ. Внесок Володимира Антоновича в українське національне самоусвідомлення галичан останньої третини XIX – початку XX століття

Проаналізовано роль Володимира Антоновича в розвитку українського національного руху у Східній Галичині XIX ст. Зокрема, звернено увагу на його публіцистику, лекційний курс, прочитаний у Київському університеті, публікації в періодичній пресі, включаючи народовські часописи Галичини. Розглянуто листовні й особисті зв’язки В. Антоновича з галицькими діячами: О. Барвінським, М. Бучинським, Я. Головацьким та ін.; дискусії між В. Антоновичем і М. Драгомановим щодо перспектив розвитку українського національного руху. Висвітлено поїздки видатного історика до Галичини 1880, 1885, 1891 та 1900 рр.

Ключові слова: Володимир Антонович, Галичина, діяч, національний рух.

Игорь РАЙКОВСКИЙ. Вклад Владимира Антоновича в украинское национальное самосознание галичан последней трети XIX – начала XX века

Проанализировано роль В. Антоновича в развитии украинского национального движения в Галиции XIX в. Особое внимание обращено на его публицистику, лекционный курс, прочитанный в Киевском университете, публикации в периодической печати, в частности в народных журналах Галиции. Рассмотрено письменные и личные связи В. Антоновича с галицкими деятелями: А. Барвинским, М. Бучинским, Я. Головацким и др., дискуссии между В. Антоновичем и М. Драгомановым относительно перспектив развития украинского национального движения. Описано поездки выдающегося историка в Галицию в 1880, 1885, 1891 и 1900 гг.

Ключевые слова: В. Антонович, Галиция, деятель, национальное движение, поездка.

Igor RAIKIVSKYI. The contribution of Volodymyr Antonovych to the Ukrainian national consciousness of Galicians during the last third of the 19th - early 20th century

The role of Volodymyr Antonovych in the development of Ukrainian national movement in Eastern Galicia of the 19th century is analyzed. Special attention is paid to his publicism, lecture course at the University of Kiev, periodical press, including populist newspapers of Galicia. Epistolary and personal relationships of Volodymyr Antonovych with Galician figures: O. Barvinsky, M. Buchynsky, Ya. Holovatsky and other, discussions between V. Antonovych and M. Drahomanov regarding the development of Ukrainian national movement are clarified. Separately, the trips of outstanding historian to Galicia in 1880, 1885, 1891 and 1900 are highlighted.

Keywords: Volodymyr Antonovych, Galicia, figure national movement.

Наталія КОЛБ. Дяківська верства в Галичині ваприкінці XIX століття: станові епархіальні товариства

Розглянуто одну із важливих проблем українського суспільства Галичини кінця XIX ст. – дяківське питання. Перебування цієї верстви у стані морального й матеріального занепаду зумовило створення епархіальних дяківських товариств взаємодопомоги. Зазначено, що поступово ці товариства перетворилися на центральні осередки дяківського руху у краї, закладаючи основи для формування нових якостей верстви: освіченості, станової свідомості та матеріальної стабільності.

Ключові слова: Галичина, дяки, епархіальні товариства взаємодопомоги дяків, греко-католицьке духовенство.

Наталья КОЛБ. Дьяковское сословие в Галиции в конце XIX века: сословные епархиальные общества

Рассмотрено одну из важных проблем украинского общества Галиции в конце XIX в. – дьяковский вопрос. Пребывание этого сословия в состоянии морального и материального упадка обусловило образование епархиальных дьяковских обществ взаимопомощи. Отмечено, что постепенно эти общества превратились в центральные очаги дьяковского движения в крае, создавая основы для формирования новых качеств сословия: образованности, сословного сознания и материальной стабильности.

Ключевые слова: Галиция, дяки, епархиальные общества взаимопомощи дяков, греко-католическое духовенство.

Natalya KOLB. The rank of cantors in Galicia in the late nineteenth century: the estates of the diocesan society

The article is devoted to the rank of cantors. That problem occupies a rather important place in the life of Ukrainian society in Galicia in the late 19th c. There is affirmed that this

stratum being in a state of moral and material decline led to the creation of diocesan cantors' societies of reciprocal help. There is indicated that these societies gradually become the central cell of cantoral movement in the region, laying the foundation for the formation of new qualities stratum: enlightenment, class consciousness and material stability.

Keywords: Galicia, cantors (layers), the diocesan cantors' reciprocal help societies, Greek Catholic clergy

Ірина ОРЛЕВИЧ. “Отцы и дѣти”: ідеологічні розбіжності чи боротьба за домінування в Русській народній партії? (До питання розколу в русофільській течії на початку XX століття)

Розглянуто вплив соціалістичних ідей на молодше покоління русофілів наприкінці XIX – на початку XX ст. Зазначено, що “молоді” русофіли намагалися активізувати діяльність русофільської партії, надати їй чіткого соціального спрямування, відійти від надмірного угодовства з урядом та консерватизму, що був властивий представникам старшого покоління, рішучіше виступати на захист русофільських ідей. Вказано, що ці протиріччя призвели до утворення в 1909 р. двох русофільських партій: Галицко-руської ради (старокурсників) і Русської народної організації (новокурсників).

Ключові слова: русофіли, старокурсники, новокурсники, Галицко-русская рада, Русская народная організація.

Ірина ОРЛЕВИЧ. “Отцы и дѣти”: идеологические разногласия или борьба за доминирование в Русской народной партии? (К вопросу раскола в русофильском течении в начале XX века)

Рассмотрено влияние социалистических идей на молодое поколение русофилов в конце XIX – начале XX в. Отмечено, что “молодые” русофилы пытались активизировать деятельность русофильской партии, придать ей четкое социальное направление, отойти от чрезмерного соглашательства с правительством и консерватизма, который был присущ представителям старшего поколения, решительнее выступать в защиту русофильских идей. Указано, что эти противоречия привели к образованию в 1909 г. двух русофильских партий: Галицко-Русской рады (старокурсников) и Русской народной организации новокурсников.

Ключевые слова: русофилы, старокурсники, новокурсники, Галицко-русская рада, Русская народная организация.

Iryna ORLEVYCH. “Fathers and Sons”: ideological differences or struggle for dominance in the “Russian People’s Party”? (On a split in Russophilian movement in the early 19th century)

The impact of socialist ideas on the younger generation of Russophile late XIX – early XX century is considered. It is indicated that “young” Russophile tried to stir up activity of Russophilian party, to give it a clear social orientation, to move away from excessive conciliation with the government and from conservatism that was peculiar to the older generation, to advocate vigorously for “Russian idea”. It is indicated that these contradictions led to the formation in 1909 of two Russophilian parties “Galicia-Russian Council” (starokursnykiv) and “Russian People’s organization” (novokursnykiv).

Keywords: Russophile, starokursnyky, novokursnyky, “Galicia-Russian Council”, “Russian People’s Organization”.

Лідія ЛАЗУРКО. Святкування українських національних ювілеїв у Галичині (кінець XIX – початок XX століття)

На прикладі святкування в Галичині ювілеїв Тараса Шевченка, Маркіяна Шашкевича та інших з'ясовано значення масових святкувань у конструюванні національних елементів історичної свідомості, що сприяли усвідомленню русинською спільнотою Галичини себе як нації. Показано відмінності у вшануванні пам'яті поета в Наддніпрянщині та Галичині. Через виявлення механізмів та форм організації святкувань показано еволюцію національних свят, що від другої половини XIX ст. і до початку Першої світової війни пододала шлях від камерних вечорів до багатотисячних з'їздів.

Ключові слова: Галичина, національна ідентичність, історична свідомість, національні ювілеї, русини.

Лидия ЛАЗУРКО. Празднования украинских национальных юбилеев в Галиции (конец XIX – начало XX века)

На примере празднования в Галиции юбилеев Тараса Шевченко, Маркияна Шашкевича и др., исследовано значение массовых празднований в конструировании национальных элементов исторического сознания, способствовавших осознанию русинским сообществом Галиции себя как нации. Через выявление механизмов и форм организации празднований, показана эволюция национальных праздников, которая от второй половины XIX века и до начала Первой мировой войны преодолела путь от камерных вечеров до многотысячных съездов.

Ключевые слова: Галиция, национальная идентичность, историческое сознание, национальные юбилеи, русины.

Lidiya LAZURKO. The celebrations of the Ukrainian national anniversaries in Galicia (the end of 19th – early 20th centuries.)

Based on Taras Shevchenko and Markian Shashkevych anniversaries, the meaning of mass celebrations in the construction of national elements of historical awareness, which contributed to the understanding of the Ruthenian community of Galicia itself as a nation, is analyzed. The differences between the celebrations held in the Central Ukraine (Naddniproshchyna) and Galicia are underlined. The evolution of the celebrations, which went from the private meetings to multi-thousand congresses, is traced through the identification of organizational techniques.

Keywords: Galicia, 19th century, national identification, historical consciousness, national anniversaries, Ruthenians.

Ліліана ГЕНТОШ. Ватиканська політика щодо Східної Європи в роки війни: балансування між інтересами імперій та “правами націй”

Досліджується політика Ватикану щодо Східної Європи під час Першої світової війни. Показано, що в аналізований період папа Бенедикт XV виявляв особливе зацікавлення східноєвропейськими подіями. Погляди понтифіка на національне питання сформувалися під впливом нових ідей про національну державу та “права націй”, при цьому він звертав увагу й на темні сторони націоналізму. Апостольський престол докладав чимало зусиль для збереження імперії Габсбургів, натомість зовсім не цікавився проблемою цілісності Російської імперії. В цей час папа Бенедикт зосередився на миротворчих ініціативах і добродійній діяльності задля допомоги жертвам війни.

Ключові слова: Ватикан, Східна Європа, Перша світова війна, права націй, пацифізм.

Лилиана ГЕНТОШ. Ватиканская политика в отношении Восточной Европы в годы Первой мировой войны: балансирование между интересами империй и “правами наций”.

Исследуется политика Ватикана в отношении Восточной Европы во время Первой мировой войны. Показано, что в рассматриваемый период папа Бенедикт XV проявлял особый интерес к восточноевропейским событиями. Взгляды понтифика на национальный вопрос сформировались под влиянием новых идей о национальном государстве и “права наций”, при этом он обращал внимание и на темные стороны национализма. Апостольский престол приложил немало усилий для сохранения империи Габсбургов, зато совершенно не интересовался проблемой целостности Российской империи. В это время папа Бенедикт сосредоточился на миротворческих инициативах и благотворительной деятельности для помощи жертвам войны.

Ключевые слова: Ватикан, Восточная Европа, Первая мировая война, права наций, пацифизм.

Liliana GENTOSH. The Vatican's politics towards Eastern Europe during the World War I: balancing between the interests of empires and “rights of nations”.

The pope Benedict XV developed special interest towards Eastern Europe during the years of World War I. His approaches were influenced by ideas of nation-state and ‘rights of nations’. But at the same time he articulated the dark sides of nationalism as well. The Apostolic See put considerable efforts in securing the Habsburg empire from disintegration, but didn't care much about the fate of Russian empire. Benedict XV supported different peace initiatives and conducted humanitarian actions for the war victims.

Key words: Vatican, Eastern Europe, World War I, rights of nations, pacifism.

Іван ПАТЕР. 1914 рік у національно-політичному житті Галичини: сподівання і реалії

Проаналізовано суспільно-політичне життя в Галичині у переддень Першої світової війни та зміну національно-політичної ситуації для українців. Висвітлено їх ставлення до держав, під пануванням яких вони перебували. Показано плани Центральних держав і Росії щодо українського питання. Розкрито хід бойових дій на галицьких теренах, діяльність російської окупаційної влади щодо інкорпорації краю в економічну та політичну систему Російської імперії. Схарактеризовано становище міського й сільського населення під час воєнного лихоліття.

Ключові слова: Галичина, Перша світова війна, Центральні держави, Росія, воєнні дії, російська окупація, українці.

Иван ПАТЕР. 1914 год в национально-политической жизни Галиции: надежды и реалии

Проанализировано общественно-политическую жизнь в Галиции накануне Первой мировой войны, смену национально-политической ситуации для украинцев, освещено их отношение к государствам под властью которых они находились, показаны планы Центральных государств и России в отношении к украинскому вопросу, раскрыто ход боевых действий на галицких территориях, деятельность российских оккупационных властей в направлении инкорпорации края в экономическую и политическую систему Российской империи, охарактеризовано состояние городского и сельского населения во время воєнного лихоліття.

Ключевые слова: Галиция, Первая мировая война, Центральные государства, Россия, военные действия, российская оккупация, украинцы.

Ivan PATER. The year 1914 in national and political life of Galicia: expectations and realities

Social and political life in Galicia on the eve of the First World War and a change of the national and political situation for Ukrainian are analyzed. Their attitude to the states under the rule they were is highlighted. Plans of the Central Powers and Russia concerning the Ukrainian question are shown. Progress in military operations on the Galician territory and the activities of the Russian occupation authorities on the incorporation of the land into economic and political system of the Russian Empire are disclosed. The situation of urban and rural population during the war hard years is characterized.

Keywords: Galicia, World War I, the Central Powers, Russia, military operations, Russian occupation, Ukrainian.

Томаш ПУДЛОЦЬКИЙ. Жінка в подорожжі під час Першої світової війни (на прикладі сестер Марії та Теклі Екірт)

Стаття є спробою загально змалювати жіночий досвід подорожей після припинення бойових дій на Західній Галичині, коли більша частина Східної Галичини була визволена від російських військ. Дослідження ґрунтується на опублікованих спогадах Марії Екірт, вчительки початкової школи св. Ядвіги в Перемишлі. Автор свідомо обрав спогади звичайної жінки, а не якоїсь видатної особистості, щоб дати змогу читачеві побачити все очима простої людини. До того ж саме жінка як свідок значно яскравіше, ніж чоловік, може передати свої враження від війни. Світ, побачений із жіночої перспективи, особливо в часі подорожі, демонструє певну байдужість щодо того, як австро-угорська влада ставилася до галичан наприкінці Першої світової війни. Подорож потягом – через Чехію, Відень та Нижню Австрію до нейтральної Швейцарії – була зовсім не легкою, навіть з огляду на здоров'я. Це був ще один гіркий урок для поляків, українців і євреїв з Галичини, який показав, що їх сприймали як гіршу частину імперії Габсбургів.

Ключові слова: подорожі, жінки, спогади, зображення Австрії, Швейцарії.

Томаш ПУДЛОЦЬКИЙ. Женщина в дороге во время Первой мировой войны (на примере сестер Марии и Теклы Екирт)

Статья является попыткой в общих чертах описать женский опыт путешествий после прекращения боевых действий в Западной Галиции, когда большая часть Восточной Галиции была освобождена от российских войск. Исследование основывается на опубликованных воспоминаниях Марии Екирт, учительницы начальной школы св. Ядвиги в Перемышле. Автор сознательно выбрал воспоминания обычной женщины, а не какой-то выдающейся личности, чтобы дать возможность читателю увидеть все глазами простого человека. К тому же женщина как свидетель значительно ярче, чем мужчина может передать свои впечатления от войны. Мир, увиденный с женской перспективы, особенно во время путешествия, демонстрирует определенное безразличие относительно того, как австро-венгерская власть относилась к галичанам в конце Первой мировой войны. Путешествие на поезде – через Чехию, Вену и Нижнюю Австрию к нейтральной Швейцарии – была совсем не легкой, даже с точки зрения здоровья. Это был еще один горький урок для поляков, украинцев и евреев из Галиции, который показал, что их воспринимали как худшую часть империи Габсбургов.

Ключевые слова: путешествия, женщины, воспоминания, изображение Австрии, Швейцарии.

Tomasz PUDLOTSKYJ. The woman on the road during the First World War – an example of the sisters Mary and Tekla Ekiert

This article is an attempt to approximate the women's travel experiences after cessation of fighting in the Western Galicia, when most of Eastern Galicia was reflected at the hands

of Russian troops. It is based largely on the printed memoirs of Maria Ekiertówna, Przemysl primary school teacher of St. Hedwig. Auhtor deliberately chose the memoirs of an ordinary woman, not an outstanding person, to give an attempt to look at the described phenomenon of hinterland from the perspective of the average human being. What is more, female witness could give a different impression of the war than the male one. That is why, world seen from woman's perspective, especially traveling woman, reveals a bit neglected view on the point, how the inhabitants of Galicia were treated by Austria-Hungarian authorities at the end of Great War.

Keywords: travel, woman, memoirs, image of Austria, Switzerland.

Оксана КУЗЬМЕНКО. Стрільцька тема в народній прозі про Першу світову війну (або мотиви з минулого у викликах нової доби)

Досліджено народні оповідання та перекази про Січових стрільців, які займають важливе місце у пласті українського прозового фольклору про Першу світову війну. Розглянуто найбільш характерні нарративи про Січових стрільців, які побутують у сучасній регіональній усній традиції. Проаналізовано їх жанрові форми, визначено сюжетотворчі мотиви, символічні просторові локуси, головних персонажів.

Ключові слова: прозовий фольклор про Січових стрільців, оповідання-меморат, переказ, легенда, тема, сюжетотворчий мотив.

Оксана КУЗЬМЕНКО. Стрелецкая тема в народной прозе о Первой мировой войне (или мотивы из прошлого в вызовах нового времени)

Народные рассказы и предания о сечевых стрельцах занимают важное место в украинском прозаическом фольклоре о Первой мировой войне. В статье рассматриваются наиболее характерные нарративные тексты о сечевых стрельцах, бытующие в современной региональной устной традиции. Сделан анализ их жанровых форм, определены сюжетные мотивы, символические пространственные локусы, главные персонажи.

Ключевые слова: прозаический фольклор о сечевых стрельцах, рассказ-меморат, предание, легенда, тема, сюжетопроизводный мотив.

Oksana KUZMENKO. Riflemen theme in the WWI Folklore Prose (the motifs from the past as the repeated through challenges of modern times)

Folk and traditional stories about riflemen have a significant place in the layer of Ukrainian the WWI prose folklore. The article deals with the most characteristic narratives about Sich Riflemen functioning within the contemporary oral tradition. The author analyses their genre forms, defines plot-making motifs, symbolic space locuses and main characters.

Keywords: Folk stories about riflemen, narrative, memoraet, traditional story, legend, theme, plot-making motif.

Олександр ЛУЦЬКИЙ. Львівський відділ інституту археології АН УРСР (1940–1951): здобутки і втрати

Проаналізовано науково-організаційну діяльність львівського відділу Інституту археології АН УРСР у 40-х роках ХХ ст. Виокремлено чинники, які визначили особливості формування його кадрового складу, етапи та напрями археологічних досліджень, а також вплинули на їх перебіг й одержані результати. Схарактеризовано основні наукові досягнення львівських археологів.

Ключові слова: Інститут археології, львівський відділ, співробітники, наукова тематика, дослідження.

Александр ЛУЦКИЙ. Львовский отдел Института археологии АН УССР (1940–1951): достижения и потери

Проанализирована научно-организационная деятельность львовского отдела Института археологии АН УССР в 40-е годы XX ст. Выделены факторы, которые определили особенности формирования его кадрового состава, этапы и направления археологических исследований, а также оказали влияние на их течение и полученные результаты.

Ключевые слова: Институт археологии, львовский отдел, сотрудники, научная тематика, исследования.

Oleksandr LUTSKYI. Lviv Department of the Institute of Archaeology USSR Academy of Sciences (1940-1951):

Scientific and organizational activities of Lviv department of the Institute of Archaeology of the Academy of Sciences USSR in the 40's of the 20th century are analyzed. Factors that determined the characteristics of the formation of its staff structure, stages and directions of archaeological research, and impact on their course and obtained results are singled out. Main scientific achievements of Lviv archaeologists are characterized.

Keywords: Institute of Archaeology, Lviv department, staff, scientific topics, research